

Bácsme gyeyei Függetlenség

AZ ALFÖLDI, A BÁCS-BODROG VARMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. — Egyes szám ára 10 fillér.
M megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

Dr. Mayer Nándor.

Lapszerkesztő:

Dr. Briedman Andor.

Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

A főkapitányi ukáz.

Kezdünk a polgárok egyesülési, gyülekezési joga tekintetében szibériai állaspontra helyezkedni, illő tehát a főkapitány határozatát ilyen nevezettel említeni.

Mi is történt Zombor szabad kir. városban az Úrnak 1910-ik esztendőjében, a legteljesebb polgári szabadságjogok elismerésének idejében? Semmi egyéb, csak az, hogy a hatalom emberei felrúgták és lábbal tiporták a polgári szabadságjogoknak egyik legfontosabbikát, a gyülekezési és egyesülési szabadságot. Köztudomású dolog, hogy különösen a parlament tevékenységének szünetelése idején, a válságos időkben a gyűlések és körmenetek azok, melyek hivatják a polgárok millióinak lelkiületét, érzéseit kifejezésre juttatni és őket az önkény ellenében egybeforrasztani. — Ezért óvják az alkotmányos nemzetek törvényei oly féltő gonddal ezt a jogot, mint az önkény védőbástyáját. Ezért óvta mindig különösen a magyar, amely ezen jog fejlődésének Angliával egyetemben klasszikus példáját nyújtotta.

Törvényes intézkedéseinknek egész sora mondja ki azt, hogy az illetékes közigazgatási hatóságok a gyűléseket és felvonulásokat csak *tudomásul veszik*, de nem engedélyezik. Ennélfogva a főkapitány már első rendeletében sem járt el helyesen, amidőn a Bárczi Iván tiszteletére rendezett felvonulást engedélyezte.

De még helytelenebbül járt el a főkapitány akkor, amidőn második határozatával a felvonulást egyszerűen betiltotta. Már az első határozatnak jogi indokolása is roppant furcsa volt. A határozat szerint ugyanis ezen felvonulás alkalmával nem lett volna szabad politikai tartalmú nyilatkozatot tenni.

Tisztelettel kérjük a főkapitány urat, hát mire való a polgárok politikai jellegű tüntetése? Hol tegyenek politikai hitvallást, hol adjanak meggyőződésükről és sérelmeikről számot, ha nem politikai jellegű gyűlésen vagy felvonuláson. Tisztelettel kérjük, hogy Oroszországban vagyunk-e, ahol még a tu-

dományos jellegű gyűléseket is feloszlatták a minap — vagy Magyarországon, mely mindenkor a polgári szabadságjogok klasszikus termőföldje volt?

Azután meg nem találja-e furcsának a főkapitány úr egy ügyben két homlokegyenest ellenkező határozatot hozni? Hiszen a közigazgatás épügy alapja az állami jogbiztonságnak, mint a jogszolgáltatás. A közigazgatás döntése éppolyan fontos az állampolgárok egyéni jóléte szempontjából, mint a bíróságé. Hol volna a jogrend, ha egy és ugyanazon bíróság a másik napon más határozatot hozna, mint az egyiken? Hát van-e ott közszabadság, polgári biztonság, valóban alkotmányos állam-e az, ahol egyik nap engedélyeznek valamit, de másnap már betiltják azt?

Ha a feltételek megvoltak a jogrend biztonsága szempontjából az első határozat alkalmából, kellett, hogy ezek a feltételek fennforogjanak a második határozat hozása idején is. Vagyis ha nem félt a főkapitány úr a rend felbomlásától az első határozat hozásakor, úgy nem félt akkor sem, amidőn a második határozatot hozta.

Ámde ennek a második határozatnak jogi indokolása még nevetségesebben szomorú fényt vet a kormányhatalom túlkapásaira. Ebben ugyanis az áll, hogy miután a gyűlést kérelmezők időközben olyan nyomtatványokat köröztek, melyek a büntetőtörvénykönyv 172. §-ába ütköző bűncselekmény ismérveit foglalják magukban, a felvonulást be kellett tiltani, mert ezeknek tartalmából *jogosan és alaposan feltételezhető*, hogy a tervezett körmenet alkalmából tartandó beszédek hasonló izgató tartalmúak lesznek.

Mi meghajlunk a főkapitány úr látnoki tehetsége előtt, de viszont megkívánjuk azt, hogy a főkapitány úr meghajoljon Magyarország évezredes alkotmány és polgárainak törvénybe iktatott szabadságjogai előtt. Mert ebben a kérdésben nem az ingatag kormányhatalmi politika és befolyásolás, hanem törvényeink és rendeleteink az irányadók. Ezek szerint és pedig: az 1848. évi április 28-án kelt 216. sz. összminisz-

teri rendelet; az 1868. évi 128. eln. sz. belügyminiszteri rendelet; a belügyminiszternek 1877-ben a főispánokhoz adott utasítása; az 1874. XXXIII. t. c. 104. §-a szerint a *gyűlések, menetek, elvonulások* csak bejelentendők és betiltásuk csakis akkor rendelhető el, ha a cél maga jogtalan vagy erkölcstelen.

Hogy milyen gyöngye a határozat indokolása és mennyire erőltetett, az egyszerűen kitűnik, ha az inkriminált felhívást itt szóról-szóra közöljük. Ime:

„Polgártársak!

A magát „nemzeti munkapárt”-nak nevező, darabont-sereg megkezdte városunkban is igazságtalan és a hivatalos hatalomnak aknamunkáját.

Munkába vették a város polgárait, be nem váltható ígéretet ezer csábjaival megkörnyékezik, hogy meggyőződése ellen szavazzon.

Munkába vették a vármegye és várossal függő viszonyban levő polgártársainkat és ígérettel megmételtyezni igyekeznek hazafias meggyőződésüket.

A ti sziklakemény, kipróbált hazafias érinnyeteken megtörik minden csunya igyekezetük. Kétségbeesett helyzetükben a tisztviselőkre is vetették magukat.

Tisztviselőket, kik csendes szemlélői voltak a politikai harcoknak, de akik meggyőződésüket mindig bátran követték, most is hogy Júdás-szerepre nem vállalkoznak, már előre az útból elteszi a hatalom ideiglenns kezelője.

Bárczi Iván pénzügyi tanácsos, helyettes pénzügyigazgató és dr. Novák Elemér kir. kincstári alügyész, hazafias érzelmeik miatt áthelyeztettek.

A város polgárságának kötelessége felháborodásának és mély megbotránkozásának nyíltan kifejezést adni a tsikiismereti szabadság és polgári jogok ily brutális megtámadása ellen.

Május hó 11-én, szerdán este fél 9 órakor zenés lampionos menetet rendezünk, hogy lerójuk a tisztelet adóját a városban 21 évig honfíú kötelességét becsülnittel töltött polgártársunk iránt és tiltakozunk a nyers hatalom örületes túlkapásai ellen.

Menet iránya: Indulás zeneszóval pont fél 9 órakor a zombori függetlenségi és 48-as párt irodájából Gyülekezés ugyanott 8 órakor. Irány: Erzsébet-körút, Széchenyi-körút, Bajai-utca, Kossuth Lajos-utca, Deák Ferenc-körút, Galamb-utcán át Bárczi Iván úr lakása elé, onnan Bercsényi-út, Schweidel József-utca, Csihás Benő-utcán át vissza a kiindulási helyre.

Fel tehát Polgártársak! Jöjjetek el minél számosabban, hogy így nyíltan adjatok kifejezést megbotránkozástoknak a hivatalos hatalomnak ezen igazságtalan eljárása fölött.

Rendezőség.”

Hol van itt büntény, hol van itt izgatás. Hát hazánk újabbi történelmének nem-e szomorú *tényei* ezek? Nem mind igaz ez az utolsó betűig, ami itt foglaltatik. És nem-e igaz az az elvetemültség, mellyel egy század katonát

helyeztek el gyilkolásra készen a város-ház udvarán békés polgárvérre éhesen! Csak józan polgáraink belátásán múlt, hogy nemzeti szerencsétlenség nem történt. De vigyázzunk! Ne játszunk mindég veszélyes játékot a polgárság türelmével, mert akármilyen szurony a szurony, — mégis két éle van!

Bárczi Iván ünneplése.

A hatalom minden erőfeszítése megtört városunk derék polgárainak hazaszeretetéen és lelkesedésén. Bár a főkapitány az üldözött tisztviselő tiszteletére rendezendő fáklyásmenetet betiltotta, az ünnepély a függetlenségi pártkörben mégis lélekemelő módon folyt le. Részletes tudósításunk az ünnepségről a következő:

Már minden készen volt az impozáns felvonuláshoz, midőn az utolsó nap délutánján megjelent a főkapitány lehetetlen jogi indokolású határozata, melylyel a gyűlést betiltja. A határozat nagy felháborodást keltett a polgárság körében. Ennek következtében a függetlenségi párt vezetősége elhatározta, hogy az ünnepséget a függetlenségi pátkörben mégis megtartják. Tizenöt tagból álló küldöttség ment hát Bárczi Iván lakására *Fernbach* Károly és *Fernbach* Péter vezetésével.

Itt Szilágyi Péter ny. vasuti titkár, a küldöttség szónoka következő beszéddel üdvözölte Bárczit:

Mélyen tisztelt Uram!

Szeretett kedves Polgártársunk!

A hatalomnak visszaélései, túlkapásai napról napra mindinkább szaporodnak. Tegnap a rendőrfőkapitányság a Nagyságod tiszteletére tervezett monstre zenés lampionos menetet engedélyezte, ma pedig az engedélyt visszavonta, ennél fogva Zombor sz. kir. város független gondolkozású polgársága szerény küldöttség alakjában jelenik meg Nagyságod előtt, hogy mély tiszteletének és bensőségteljes szeretetének adjon kifejezést és hogy tüntetőleg tiltakozzék azon hallatlan eljárás felett, melyet Nagyságoddal elkövettek, azért, mert volt bátorsága magyar érzésének nyíltan kifejezést adni.

Áthelyezték azért, mert bátor volt annak a zászlójához tartozni, ki a magyar nemzet függetlenségének jelszavát tűzte ki célul.

Zombor város polgársága s mondhatni összalakósága pártkülönbség nélkül, megbotránkozott a hatalomnak ilyen eljárása felett. Nagyságod egyedüli bűne, hogy érzelme függetlenségi és hogy azt merete is nyíltan vallani. A zombori függetlenségi párt itt határozottan és nyomatékosan kijelenti, hogy Nagyságod soha semmiféle politikai akcióban részt nem vett, hanem csupán gyakorolta azon jogát, mely minden polgárát e hazának megilleti. Annál is inkább elítélendő ezen hatalmi visszaélés, mert ennek célja a többi tisztviselő megrettentése, megfélemlítése. Hiszen nyíltan hirdetik, hogy mindazon tisztviselőket áthelyezik, kik merészkednek az ellentáborba tartozni.

Ezen visszaélése a hatalomnak a legkihívóbb, legdurvább arculcsapása annak a programnak, melyet a nemzeti munkapárt jelöltje adott. Hogyan bízhat a tisztviselői kar a megígért tisztviselői szolgálati pragmatikában, ha éppen ez a párt követi el a tisztviselőkkel legnagyobb és mélyen felháborító igazságtalanságot?

Márt most hogyan, miként nyilvánuljon meg a nemzeti akarat, midőn éppen e nemzet intelligens elemére, a tisztviselői karra ránehezedik a hivatalos hatalom.

Nagyságod 21 év óta derék polgára e városnak s mondhatjuk általános tisztelet és közmegbecsülés vette körül. Ennek bizonyossága az is, hogy midőn a polgárság a hatalom e visszaéléseiről értesült, egyhangúlag elhatározta,

hogy Nagyságod iránti tiszteletének nyilvánosan fog kifejezést adni.

Ezért jelentünk itt meg és azért is, hogy búcsút vegyünk attól a férfiútól, aki a mai hatalomnak minden ok nélkül áldozatául esett.

Legyen meggyőződve, hogy elvűsége csak buzdításul fog szolgálni és még az utódok is tisztelettel fogják nevét említeni. Legyen meggyőződve, hogy ha el is távozik, de szel-leme itt élni és győzni fog.

Új hazájában pedig lelje meg mindazt, amitől a hatalom itt megfosztotta.

Mindazonáltal ama hő kívánságunknak és szilárd akaratunknak adunk kifejezést, hogy a mai hatalomnak röviden tartó pünkösdi királysága után viszontlássuk nem Nagyenyeden, hanem Zomborban! Isten áldja, Isten kísérelje útján! Éljen!

* * *

Mikor az ünneplést a kör elé megérkezett a kör előtt egybegyűlt közönség és a kör szorongásig megtelt termeinek közönsége percekig tartó éljenzéssel fogadta.

A körben elsőnek *Fernbach* Károly üdvözölte és buzdította kitarásra gyönyörű szavakkal Bárczit. Majd *Prokopy* Imre búcsuzott szónoki ékesszólással a távozótól. Utána a közönség lelkes kívánságára még egyszer *Fernbach* Károly beszélt óriási hatással. A közönség az udvart teljesen ellepte és percekig tartó ováció után a Kossuth nótá hangjai mellett rendben eloszlott. Rendzavarás nem történt.

Mint tudósítónk személyesen meggyőződött róla a városháza udvarán egy század katona volt készenlétben. Véres munkájukra azonban polgárság nyugalmasan is nagyméretű tüntetése mellett nem volt szükség.

A városban általános a meggyőződés, hogy a mungópárt ezzel a hatalmaskodásával maga alatt vágta el a fát.

A főkapitány lehetetlen intézkedéseivel lapunk vezető-helyén foglalkozuk.

Politika.

Óbecsei kerület. Dr. Visontai Soma e hó 5-én áldozócsütörtökön tartotta meg programbeszédét Temerinben mintegy 3000 főnyi hallgató közönség előtt. dr. Visontai Soma beszéde előtt *Fernbach* Péter mondott lelkesítő és gyűjtő hatású beszédet, amelyben a választópolgárokat felkérte, hogy Visontai zászlaja alá tömörüljenek. Utána gr. Teleki Arvéd tartott beszédet. Ezek után következett dr. Visontai Soma beszéde. Amint megjelent az emelvényen, a nép viharos éljenzésbe tört ki, amely mintegy 5 percig tartott. Köveleli Magyarország önállóságát, az önálló nemzeti bankot, a választói jognak kiterjesztését, az önálló hadsereget, a kath. autonómiát, új adóreformot, a kataszternek helyesbítését. Majd áttért az egyeni és honpolgári becsületre és elvűsögre. Rámutat, hogy Matkovics Béla a címért elvtagadó lett. Kéri a választókat, hogy a 48-as függetlenségi pártot diadalra segítsék.

Dr. Visontai Soma beszéde után Balla Aladár volt ujvidéki főispán tartott hatásos beszédet. Beszédét a választó közönség élénk tetszéssel fogadta. Visontai Temerinben mintegy 400 szavazóra számíthat.

Pénteken (6-án) Visontai Soma Tiszaistvánfalván tartott beszédet. Itt is számos támogatója van.

Bácsföldvárton 8-án a vonatnál Horváth Ferenc földbirtokos, a függet-

lenségi párt elnöke üdvözölte dr. Visontai Somát, mintegy 2000 ember jelenlétében. A leányok fehérbe öltözve fogadták, ahol Menkó Annuska rövid beszédet intézett a jelölthöz, majd egy csokrot nyújtott át dr. Visontainak. A jelöltet a nép hangos éljenzéssel és zsvióval kísérte be a piac-térre, ahol dr. Visontai programbeszédét tartotta.

Utána Guuczunya Dusan tolmácsolta dr. Visontai beszédét szerb nyelven, a szerb választó polgároknak.

Szerdán 11-én Óbecsén a kerület székhelyén tartotta dr. Visontai programbeszédét. Támogatására lejött Hock János, gr. Eszterházy Miklós és a szerb radikálisok vezérembereiből egy-kettő.

Hock János szerdán délelőtt Péterréven tartott beszédet, csütörtökön pedig Temerinben.

* * *

Helyreigazítás. Mult számainkban emlékeztünk meg *Fernbach* Károly doroszlói diadalútjáról, mely szemtanuk állítása szerint oly impozáns és olyan lelkes volt, hogy népvézerek és a legnépszerűbb államférfiak is ritkán részesülnek olyanban. Tudósításunkba azonban egy hiba csúszott be. *Fernbach* Károlyt ugyanis, mint lapunkat Csernicsek Mihály, a doroszlói függetlenségi párt elnöke, értesíti, nem *Pastyik* Elek, hanem *Gálík* István, a párt fíradhatatlan jegyzője fogadta lelkes szavak kíséretében.

Lányi Mór Garán. Lányi Mór a kerület függetlenségi párt népszerű jelöltjét Garán nagy ünnepséggel fogadták. Programbeszédét nagy sokasság hallgatta.

Hivatalfőnökök pressiója. Mint értesülünk a pénzügyigazgatóság, adóhivatal és számvevőség körében a legszemérmelenebb pressió folyik. A hivatalfőnökök íveket köröznek, melyben tisztviselőiktől megkérdik, hogy melyik pártot támogatják. Ez ha burkolt formában is, de befolyásolása az alantas tisztviselők vélemény szabadságának, melyet a törvény tilt. Gondoskodunk róla, hogy az ügy az országos függetlenségi párt jogvédő bizottsága elé jusson. Egyebekben is a pártvezetőség a szükséges lépéseket megtette már. Mert vagy van törvény Magyarországon, vagy nincs. Ha van, hát legyen!

Bárczi Iván áthelyezése. Megjelent már a kínos ügyben a hivatalos cáfolat is, mely mindent letagad. Többek között naiv módon elárulja azt is, hogy az áthelyezés nem büntetésből történt. Ez azonban nem áll, mert Bárczit kisebb pénzügyigazgatósághoz helyezték át, melynek vezetője a rangsorban 165-ik, tehát alatta áll a 97. p. rangorszámú bíró Bárczinak. Hogy tehát az áthelyezés politikai bosszú műve és büntetésből történt, kétségtelen.

Bácsalmás. Szutrély Lipót a bácsalmási kerület jelöltje az elmúlt héten tartotta meg, illetve iparkodott megtartani programbeszédét. A kerület minden községében azonban, Bácsalmáson, Tataháza és Mélykuton, a legnagyobb kudarcot vallotta. Tataháza körül úgy kellett szöknie a sűrű záptojás eső elől, Mélykuton pedig a hallgatóság kizárólag a község előljáróságából került ki. Szutrély ügye tehát nagyon bánatosan áll a kerületben. Ezzel szemben dr. Hirmann

Ferenc választói körében nagy a lelkesedés. Nagy élőkészületeket tesznek fogadására. Hirmann dr. ugyanis ma Bácsalmáson, hétfőn pedig Jánoshalmán és Mélykúton tartja programbeszédét. Hirmannt útjára a párt számos vezető tagja kísérte el.

* * *

Tompa Antal képviselőjelölt Nemesmiliticsen. Folyó hó 8-án Nemesmiliticsen volt befejezése annak a diadal útnak, ami Tompa Antal függetlenségi képviselő jelöltet az egész kerületben kísérte.

Csonoplyáról jött ide, hova a hazafias nemesmiliticsiek már kora reggel számtalan kocsival és lovassal mentek elé egész Csonoplyáig.

Egy másik küldöttség pedig a határnál várta, hol Alaga Hugó lelkes beszéddel üdvözölte a képviselő jelöltet, mire a két tábor csatlakozott egymáshoz s így vonultak be a Nemesmilitics községébe, mozsár lövések és hangos éljenzés között. A gyönyörűen felállított diadal kapunál, várta, az egész falu független érzelmű népe. Negyvennél is több szép ruhába öltözött leány állott sorfalat, élükön az úrihölgyekkel, kiknek nevében Kiss Mariska úrhölgy nyújtott át egy remek nagy csokrot, míg a polgárság nevében Horváth Lajosné szép fiatal menyecske adta át piros, fehér, zöld színű bokrétját.

A többiek virágzappal borították útját, mire Tompa Antal képviselő jelölt s a vele volt urak Fernbach Károly, Fernbach János, Pilaszanovich József, Faragó, dr. Jovanovics József stb. kocsijukról leszállva gyalog folytatták utjukat folytonos éljenzés között a templomig, hol Vujevich Simon párt elnök meleg szavakkal fogadta.

Ezután Tompa Antal képviselő jelölt hatásos beszédben fejtette ki programját a sok éljenzéstől minduntalan megszakítva. Utána dr. Jovanovics József nagy tetszést arató bunyevác beszéddel lelkesítette a hallgatóságot, ennek befejeztével Fernbach Károly állott fel, és gyűjtő hatású szónoklatával valósággal magával ragadta a közönséget. A lelkesedés leírhatatlan volt.

Az ünnepség befejeztével Vojnich Simon pártelnök vendégszerető házához vonultak ebédre, honnan a délután 5 órai vonattal utazott el Tompa Antal képviselő jelölt ugyancsak nagy néptömeg, és a lovasok kíséretében.

Ez a felejthetetlen ünnepély, mely örökké emlékezetes marad a nemesmiliticsiek lelkében nagy jele annak, hogy a kerényi kerületben biztos győzelemre fog jutni a függetlenségi eszme nemzeti szín zászlója.

* * *

Hitelfelmondás. Halljuk, hogy némely polgárt azzal fenyegetnek, hogyha nem szavaz a muszkapárti jelöltre, akkor felmondják a hitelét. Mi ezt az ostobaságot nem hisszük el. Ha azonban mégis úgy volna, úgy figyelmeztetjük azokat a szavazókat, hogy forduljanak a függetlenségi párt ügyvédjeihez és azok el fogják azt intézni és egy másik intézetnél, vagy magánembernél fogják a szükséges pénzt megszerezni.

Káty. Dr. Hadzsity Koszta nemzeti jelölt vasárnap tartotta itt program-

beszédét. Hosszú beszédben fejtegette azokat az okokat, melyek a radikálisokat a Justh-párttal való kooperálásra kényszerítették. A Justh-párt — úgy mondta — az egyedüli magyar párt, mely a nemzetiségi törekvéseknek útját egyengeti. Hadzsity egyedül jött.

Verbászi kerület. A kerület munkapárti választói körében a fényes sikerű kulai gyűlés és a báró betegsége miatt nagy a lehangoltság. Már korántsem viselkednek oly hetykén, mint ezelőtt, mert most már előreveti árnyékát a jövő bukása.

Kerény. Tompa Antal a kerényi választókerület képviselőjelöltje 8-án fejezte be négy napos körútját. A kerületnek mind a 10 községében óriási lelkesedéssel fogadták és útján mintegy 40 csokrot kapott. Hetedikén Ó- és Újszivacon volt igen lelkes gyűlés, ahol Tomics Jásó mondott nagy hatású beszédét. Fernbach Károly fáradtságot nem ismerve mindenütt lelkes és óriási hatású szavakkal buzdította a választókat a Tompa melletti kitartásra. Tompát útjában Fernbach Károlyon kívül Fernbach János és Pilaszanovits József kísérték. Nyolcadikán Nemesmiliticsen volt Tompa, melynek vasuti állomására bandérium és a választók százai kísérték. Innen egyenesen Pestre utazott.

Óbecsei kerület. Visontai Soma az óbecsei kerület képviselőjelöltje folyó hó 5-én csütörtökön Temerinben, pénteken d. u. Tiszaistvánfalván tartotta programbeszédét. Ugyanakkor ott volt és beszélt gr. Teleki Arvéd is.

Gróf Teleki Arvéd Ujvidéken. Gróf Teleki Arvéd Ujvidék 48-as és függetlenségi jelöltje csütörtökön délután érkezett meg Ujvidékre. Kíséretében voltak: Visontai Soma, dr. Balla Aladár és Fernbach Péter országgyűlési képviselőjelöltünk. A vasutnál ezekre menő tömeg gyűlt össze fogadtatására. A közönség lelkesedése oly határtalan volt, hogy kocsijából a lovakat kifogták. Este megérkezett Lovászy Márton dr. is, aki Kulán volt gróf Batthyány Tivadarral. Az esti bankett lelkes hangulatban folyt le és számos felköszöntő hangzott el.

Megtorlás. Az országos függetlenségi és 48-as párt jogvédő bizottsága, a zombori tisztviselők áthelyezése tárgyában a következő levelet intézte a zombori függ. párt elnökéhez: „Igen tisztelt Elnök úr! Jogvédő bizottságunk *megbotránkozással* értesült arról a *perfid erőszakról*, melyet Bárczy Iván pénzügyi tanácsos úrral és dr. Novák Elemér kir. tanácsos úrral a „miniszterium“ elkövet. Adatokat azonnal kérünk, hogy eljárassunk. *Mindenesetre rovásra vesszük ezeket* a perfidiákat és amellet, hogy ezek közzétételéről a „Magyarország“ folyó hó 12-i számában már gondoskodtunk, lesz gondunk arra is, hogy ezek alkotmányos úton, de kíméletlen erélyvel megtoroltassanak. Hazafias tisztelettel, Holló Lajos s. k., a jogvédő bizottság elnöke“. — Ezzel kapcsolatban újjólag és nyomatékosan felhívjuk polgártársainkat, hogy akár velük szemben, akár ha arról alapos tudomást szereznek, hogy bárki bármiféle ígért vagy pressióval alantosabb közegét utasítja vagy rábírní igyekszik, hogy meggyőződése

ellen szavazzon, haladéktalanul jelentse a függetlenségi pártirodába, hogy az illetők ellen a párt a megtorló lépéseket, úgy a fegyelmi, mint pedig a büntető feljelentéseket tegye. A párt kíméletlenül fogja megtorolni az ilyen törvénybe ütköző eljárást, és az illetőt a sajtó útján, a legszélesebb körben leendő hirdetéssel, és plakátrozással a társadalom közmegevetésének oda dobja.

Bácsalmás. Hirmann Ferenc dr. az almási kerület függetlenségi párt jelöltje pünkösd vasárnapján Bácsalmáson, pünkösd kétfőn Mélyút és Jánoshalmán tartja programbeszédét. A programbeszédre Fernbach Károly a vármegyei függetlenségi párt vezére a kerületbe érkezik, kit nagy ünnepséggel készülnek fogadni. Ezen kerület lelkesen kitart a függetlenségi elvek mellett.

Apatini kerület. Zsubory a mungó párt jelöltje Sztapáron pünkösd másnapján programbeszédre készül. A csendőrség már összpontosítva van — várják.

A köpeniki suszter-kapitány Sztapáron. Vagy balkáni közigazgatás Bácskában. Eredeti operet 3 felvonásban. Előadatott élő figurákkal. Személyek: Fedor, bácskai minta szolgabíró a Frim intézetből; Baby, financ fogalmazó, papa kedvence; Sebő, éjjeli bagoly, minden főispáni bankett fótányérosa; Szimó, fődoktor, untauglich szállás tulajdonosa és a Fernbach-féle „Tulipán Cognac“ főltalálója a koalíciós korszakból. Idő jelenben. Kongresszusi tagok, csendőrök, financok, népség, katonaság, udvarilakájok.

I. felvonás. A szerb congresszusi tag választásra összejöttek a sztapári kerület megválasztott kiküldöttek. A kerület választott 126 választót. Akiket lélekszám arányában választanak a bácsmezei szerb hitközségek. A megválasztottat a kiküldő hitközség igazolja, aláírásával és pecsétjével ellátott bizonylattal igazolja. Két jelölt mellett volt a választási harc. Dr. Vujics Brankó zombori ügyvéd radikális párti és dr. Pavlovics Szimó vármegyei főorvos munkapárti főkortes és liberalis.

II. felvonás. Sztapáron volt a kiküldöttek összejövetele. A törvény rendelkezéseinek megfelelőleg Uvalics liliomosi tanítót választották meg elnöknek és melléje a választó bizottságot. Beadták megbízó levelüket a tagok. Eddig rendesen ment a dolog. Most jött a bonyodalom. Leszavazott 101 dr. Vujics Brankó radikálisra. Maradt Pavlovicsnak 25 szavazat. Erre feláll Boberics, echt „kúlai“ pap, kifogásolta és érvénytelennek monda a radikálisok mandátumát, otthagya a választás és kivonult 25 hívével. Sebő bátyánk azért volt kéznél, hogy a palánkai főszolgabíró választásnál a kandidáló bizottság stikklijét megismételje. A leszavazottak nevében dr. Vujics lett tehát törvényesen megválasztva. Dr. Pavlovics Szimó hívei erre szétmentek. De ott volt Sebő bátyánk, a vármegye esze. A törvényes határidő letelte után összeszedték Popovics embereit, elmentek Posztics Boskó tanító lakására, ott elnököt választottak, maguknak mandátumot kiállítottak (az eredetit elfelejtették visszakérni Uvalics elnöktől) és ők huszanóten megválaszt-

tották congresszusi képviselőnek dr. Pavlovitsot és részére ki is állították a mandátumot.

III. felvonás. A vidéki radikális kongresszusi tagok, összejöttek Ivkov Mladen korcsmájában bankettra. Megjegyzendő minden korcsmáros Sztapáron Fernbach párti és ebben a korcsmában volt a Fernbach Károly programbeszéde alkalmával a főhadi szállás. Midőn a bankett javában tart, megjelen a korcsmában Kohut Ödön pénzügyigazgatósági fogalmazó (!) Popovics Fedor szolgabíróval, csendőrök és fiáncokkal. Se szó, se beszéd, leveszi a falról az italmérési engedélyt, a vendégeket csendőrökkel utcára kikergettetli, pinczében a bort lepecsételteti, a korcsmát pedig becsukja.

Tessék most tovább is Fernbach mellett korteskedni, alászolgája!

Minderről Vujevich Lajos főszolgabíró, sem Popp György állítólag nem tud egy szót sem.

Finale. Másnap reggel a pénzügyigazgató távirati rendeletére az engedély ismét megadatik, a korcsma megnyílik, a hordókról a pecsétek eltávolítottak az italmérési engedély kifüggesztetik.

Finale. A köpeniki suszter-kapitány és társai ellen hivatalos hatalommal való visszaélés, házlaksértés és a magántulajdon megsértése miatt nemkülönbön kártérítés miatt a zombori kir. törvényszéknél a bűnvádi feljelentést megteszik. Bármiféle ürügy miatt ily operett előadást még Sztapáron sem szabad rendezni, legfeljebb a zombori moziba szabad a köpeniki suszter-kapitányt utánozni.

Óbecsei kerület. Dr. Visontai Soma 11-én tartotta meg programbeszédét a kerület székhelyén Óbecsén és Péterrévén. Kiséretében megjelent Hock János volt országgyűlési — képviselő. Péterrévén a vonatnál lovas bandérium és mintegy 110 kocsival fogadták a vendégeket óriási lelkesedéssel és éljenzéssel. Mindenekelőtt dr. Visontai mondotta el programbeszédét. A 48 függetlenségi párt programját vallja. Megígérte a kath. autonomiának felállítását az iskolaügy fejlesztését. Majd áttért azon visszaélésekre, amelyeket a hivatalos körök a hivatalos jelölt érdekében kifejtettek. Kéri a választókat, hogy elveikhez ragaszkodjanak és befolyásolni magukat ne engedjék. Utána Hock János beszélt.

Ezek után Óbecsére mentek. Péterrévről mintegy 50 kocsis kísérte Visontait és kíséretét Óbecsére. Az óbecsei határnál az óbecseiek várták jelöltjüket. 50 óbecsei kocsis és lovas bandérium kísérte be a jelöltet. A menetbe csatlakoztak a szenttamási és bácsföldvári választók is. A jelölt bevonulása valószínű diadalút volt. Itt is elmondotta részletesen programját. Úgy a magyar, mint a szerb választók tetszéssel fogadták azt és hangos tapsal, éljenzéssel és zsvió kiáltással adtak tetszésüknek kifejezést. Utána a nagy tehetségű és „szépszavú“ Hock János beszélt.

12-én Temerinbe utazott Visontai Soma, Hock János és Fernbach Károly volt főispán kíséretében.

A temerini állomásnál mintegy 2000 ember fogadta a jelöltet. Lovasbandérium

és 40 kocsis kísérte a piac-térre, ahol mintegy 2000 ember várta. 4000 főnyi hallgatóság előtt emelkedett az emelvényre Fernbach Károly. Üdvözölte, mint bácsbodrogvármegyei függetlenségi párt elnöke, a temerinieket, felhívta őket, hogy elveikhez tántoríthatatlanul ragaszkodjanak és ezektől semmiféle ígért vagy fenyegetés dacára el ne tántorodjanak. Kéri a választókat, hogy Visontait támogassák. Utána dr. Visontai Soma mondotta el immár harmadízben programbeszédét. A földművelésügy, ipar- és kereskedelemügy fejlesztését kívánja. A kereskedelmi szerződések megkötését csak abban az esetben kívánja, ha azok Magyarország előnyére, nem pedig hátrányára vannak.

Visontai beszéde után Hock János beszélt. Felhívja a polgárságot, hogy a függetlenségi zászló alá tömörüljenek. Utána ismét Fernbach Károly beszélt, kéri a választókat ne legyenek elvtagadók és elárulói a hazának, hanem összetartva vigyék diadalra Visontai Soma zászlaját. Fernbach nagyhatású beszédét élénk taps- és éljenzéssel fogadta a közönség.

Regőcze. Landauer néppárti fellépte Latinovits Pál bukását megpecsételte ebben a „biztosnak“ híresztelt kerületben. Választói sorba faképnél hagyják, Rakovszky megmondta Regőcze piacán, hogy „Latinovits sírva könyörgött“ Bécsben a császárnak, hogy hagyja meg, vagy tegye most meg főispánnak. De a császárnak se kell a Pali, mert nem hisznek, hát mit akartok ti vele? Nem is akarnak vele semmit a választók, csak elbuktatni.

Rendület a fuvardíjak tárgyában. A belügyminiszter leírt a köztörvényhatósághoz a választásokat illetőleg. Szigoruan meghagyja, annak a meghirdetését a községekben, hogy jár ám fuvardíj oda is, vissza is. Persze ez a fő. A rendületben ezen kívül még a következő sorok foglaltatnak: „Felhívom ennél fogva, hogy önkormányzati jogából folyó köteletségének megfelelően, a törvénybe ütköző és államellenes izgatások, törvényellenes cselekmények, rendetlenségek megelőzése érdekében hatékonyan intézkedjék, s közegeit utasítsa, hogy azok az előforduló törvényteleniségekkel szemben a legszigorubbán járjanak el, megtorló eljárást minden esetben fogadva vegyék s általában hatáskörükben mindent megtegyenek arra nézve, hogy úgy a választási mozgalmak alatt, valamint választás napjain a közrend és béke megőriztessék, a vagyon és személybiztonság fentartassék s ez által biztosítva legyen az, hogy a választó polgárok alkotmányos jogait minden erőszakos befolyás nélkül szabadon gyakorolhassák.“ Kíváncsiak vagyunk, vajjon a munkapárt embereire is vonatkoznak-e ezek az intézkedések, mert eddig — sajnos — ennek az ellenkezőjét kellett tapasztalunk.

* * *

Halott-gyalázók. A zombori mungópárt kétségbeesésében már a halottakat sem kíméli gyalázatos taktikájában. — Névtelenség sötét leple alatt levelezőlapokon oly dolgokat terjeszt a Fernbach-családról, melyet egy beteges lelkű csa-

ládtagja ifjú korában tett, de aki már rég a föld alatt pihen. — Ezen rég elhunytak emlékét ássa ki most hiéna módra a zombori mungópárt, hogy a Fernbach-családot igazságtalanul meggyalázza. Mi is tudnók lefotografálni azokat a Konyovics-ivadékokat, akik őseik vezérlete alatt 1848-ban a Zombor városába betörő szervian hordákkal Zombor város magyar lakóit legyilkolták. — De mi ezt nem tesszük. A feledés fátyola borítsa a múltat és a mint nem érdem elődökkel dicsekedni, úgy nem igazságos, hogy az utódok az elődök bűneiért vezekeljenek. Otromba, durva és komisz az ily eljárás, mely mély megvetést és utálatot keil, hogy keltsen minden művelt embernél. Még a legsötétebb Afrikában is a vad törzsek tiszteletben tartják a holtak emlékét. De úgy látszik Zomborban a barbár szellem is túlteszi már magát a mungópárt. Szégyelje érte magát.

Dr. Hollán Sándor.

A hivatalos lap május 3-iki száma közli Hollán Sándor dr. miniszteri osztálytanácsosnak M. Á. V. igazgatóvá történt kinevezését. A kinevezés politikai pártállásra való tekintet nélkül őszinte örömet kelt az érdekeit kereső közönség körében, mert az ujonnan kinevezett igazgatóban nélkülözhetetlen munkaerőt és pártatlanul álló tehetséget nyert egyik legfontosabb állami intézményünk. Erre különben is garanciát ad az új igazgató karrierje, mely szintén tüneményeszerű.

Alig húsz éves korában írta: „A kereskedelmi törvény szövetkezetekre vonatkozó szakaszai“ című, ma is közkedveltségnek örvendő kézikönyvét. — Huszonöt éves korában, 1898-ban, fogalmazó, 1900-ban segédtitkár, 1902-ben titkár lett; 1905-ben a vasúti szakosztályba osztották be; 1907-ben lett miniszteri osztálytanácsos.

Nagy érdemei fejében számos kitüntetésben volt része: a Ferencz József-rend, a belga Lipót-rend és több más külföldi rend lovagja, a francia akadémia tisztje.

Ilyen kezekben ez az állami intézményünk csakis fejlődhet.

HIREK.

Kinevezés. A belügyminiszter a Szigethy Kálmán elhalálozásával megüresedett szabadkai anyakönyvi irnoki állásra Tolnay Antal belügyminiszteriumi díjnokot nevezte ki.

Kinevezés. A magyar királyi igazságügyminiszter Bába József kecskeméti királyi törvényszéki díjnokot a szabadkai királyi törvényszékhez irnokká nevezte ki.

Tilos magyarnak lenni. A magyar védő egyesületnek oly magasztos, oly szép, oly nemes az intenciója, hogy nem hittük hogy magyar ember akad e magyar földön, ki e szép szent eszmékért ne lelkesüljön, annak működését teljes odaadással ne támogassa. Zomborban azonban mindent a politika szempontjából mérlegelnek és a legtisztább hazafias törekvést is meggátolnak. És elég sajnos hogy magukat magyar embereknek nevező egyének ezközül oda dobják magukat hitvány politikai érdekből. A „magyar védő egyesület“ zombori „leány szakosztálya“ kérte a városi színházat, jótékony célú színmű előadásra. Miss Hobbs című angol vígjátékot akarták adni. Tehát nem volt „Konyovics párt bukása“ című tragédia; sem „Gyuró,

a pucáj kokler megfutamodása“ című elegia; sem „Szimó doktor sztapári kudarc című one-rette: sem „Izidor a nagy beteg profesor vagy a kipofozott kortes“ című bóhozat; hanem egy szorakoztató, lelket gyönyörködtető szindarab, a melynek anynyi köze van a politikához, mint a hozentragernek a Halley üstököséhez. A leány szakosztály annak rendje és módja szerint kérelmezte a színház átengedését. A színügyi bizottság a kérelmet elutasította. Indoka az volt, a rendőrkapitány tűzbiztonsági szempontból nem engedélyezhet előadást a zombori színházban. Mily gondos lett egyszerre a zombori főkapitány! Egész télen színelőadás volt a zombori színházban, mert a város közönsége a tűzbiztonsági átalakításokat megtette. Azóta ismételve játszottak a zombori színházban. Legutoljára a szerb színészek. Télen fűtve volt a színház, ott tűzveszedelem inkább volt, mint most, nyáron, mikor nemcsak hogy nincs tűz, de a sok esőzéstől minden nedves, nyirkos szinte penészes. A tűzörséget a tűzoltó főparancsok megkettőztetni ígérte. Mind nem használt! Nem szabad most a hazafias érzelmeket felizgatni, nem szabad most *magyar érdekeket* védő egyletnek *izgatni*, nem szabad megengedni, hogy Zombor város valahogy „*szerb jellegűt el veszítse!*“ Honleányaink olvassák inkább Tisza Pista beszédeit, Kozma szempontjait, no meg a „Bácskát“; mikép kell a történelmet Kassán meghonosítani; meghunyászkodás és lemondás művészetét gyakorolni és akit ma dicsőítünk, azt holnap sárral medobálni. A színügyi bizottság elnöke Kozma László a Konyovics párt elnöke.

A Good Templar rend propaganda előadásai. Vasárnap d. u. 6 órakor a gimnázium tornacsarnokában dr. Madzsar József, *Társadalmi betegségek* és dr. Hoilós József, *A mérteletesség tudományos bírálata* címen tartanak előadást a nagyközönség számára. Az előadás ingyenes.

Igazgatósági ülés. A Zombori Kerületi Munkásbiztosító Pénztár e havi rendes igazgatósági ülését 11-én kedden este tartotta Frey Imre elnöke mellett. A tárgyalásra kerülő ügyeket Gyöngyösi Dezső a pénztár ügyvezető titkára ismertette. Különösen kiemeltük, hogy a pénztár mintegy 20 kerületi gyógyszerésszel kötött a pénztárral redkivüli előnyös egyezményt. Bejelentette egyszersmind az ügyvezető, hogy a zombori gyógyszerészekkel egyezményt kötnie nem sikerült, mire az igazgatóság elhatározta, hogy megkeresi a belügyminiszteriumot, hogy Zomborban a pénztár részére egy ötödik gyógyszerészeti engedélyt adjon, amely egyszersmind a közalapokra rendelt vényeket is elkészítse. Úgy tudjuk különben, hogy már legközelebb nagyobb deputáció is megy ez ügyben egy tekintélyes volt országgyűlési képviselővel az élén Khuen miniszterelnök, mint belügyminiszter elé. Ezután segélyezési kártalanítási ügyeket intézett el az igazgatóság, amely után elfogadta az ügyvezetőnek az „Élősziget“ ármentesítő társulat munkásainak kezelése ügyében a m. kir. állami mukásbitósági hivatalhoz intézett felterjesztését. Személyzeti és kisebb adminisztratív természetű ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Felolvasás. A zombori Voltaire-Egylet foyó hó 20 án, pénteken este a Vadászúrt külön helyiségében felolvasást tart. A felolvasás tárgya: „Az állam és egyház“. Vendégeket a felolvasáson szívesen látnak.

A „bajmoki sport egyesület“ 1910. évi május hó 15-én, d. u. 4 órakor a Budapesti Egyetemi Athletikai Clubbal tartandó football mérkőzésére és este 8 órakor a Kulics-féle vendéglő összes helyiségeiben, a B. E. A. C. tagjainak közreműködésével, cabaréval egybekötött táncmulatságot rendez. Rendezőség.

Kántorválasztás Bezdánban. A lemondás folytán megüresedett kántori állásra a f. hó 10-én tartott képviselői községi ülés egyhangulag Ruff István, fiatal, tehetséges okl. kántortartót választotta meg, ki Bezdán szülöttje és eleinte mint segéd, majd mint helyettes kántor ezt az állást már két év óta tölti be általános közmegelegedésre.

Pályázat. A szabadkai királyi törvényszék két heti lejáratot pályázatot hirdet a bajai királyi járásbírósnál — átrendszerítés folytán — megüresedett telekkönyvvezető állásra.

Tanulmányult. A zombori felső kereskedelmi iskola felső osztályu növendékei Krump Vilmos tanár vezetésével Hódságra rándultak, hogy az ott levő nagyszabásu, modern kendergyárat megtekintsék. A gyárvezetősége a legnagyobb készséggel kalauzolta az ifjaka, akik mindenről szakszerű felvilágosítást nyertek s tiszta képet szereztek maguknak a kender teljes feldolgozásáról. A gyár megtekintése után a gyár vezetősége az ifjuságot megvendégelte.

Meghívó. A „bajavidéki róm. kath. tanítóegyesület“, május hó 17-én baján, a kath. legényegyesület helyiségében (Szent Antal-utca 20. szám) tartja folyó évi rendes nagygyűlést, melyre az egyesület egyházi és világi tagjait, valamint a tanügy iránt érdeklődő nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja.

A zombori önkéntes tűzoltó testület 1910. évi május hó 22-én délelőtt 10 órakor tartja meg a városháza nagytermében évi rendes közgyűlést. Tárgysorozat: 1. Elnök a közgyűlést megnyitja. 2. Parancsnoki jelentés. 3. Számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Az 1909. évi zárszámadások jóváhagyása és a számvizsgálók és pénztárnok részére a felmentvény megadása. 5. Számvizsgálók válasza az 1910. évről. 6. 1910. évi költségvetés megállapítása. 7. A fizetési parancsok megválasztása. 8. Esetleges egyéb indítványok, melyek az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőzőleg tartandó utolsó parancsnoksági ülésig — vagyis 1910. évi május hó 19-éig a parancsnokságnak írásban bejelentendők. Elnökség.

Rohamos áradás. Zentáról írják: A Tisza vize a melegebb idő beállta folytán rohamosan árad s előntessel fenyegeti az alacsonyabb töltésű földeket. Tegnap a víz betört Kisbudzsákba s annak egy részét előntötte. Az illetékes hatóság mindent el követ, hogy a vízáradás nagyobb kárt ne okozzon.

Vér a korcsmában. Mészáros György mélykúti korcsmájában Racsmány János 29 éves mélykúti napszámos ittas állapotban garázdálkodni kezdett. A korcsmáros rendőrökért küldött. Ezek közül azonban Varczka János rendőrvezetőt és Vismeg János községi rendőrt egy nagy konyhakéssel megsebesítette. A részeg fenevadnak ez enem vol elég, hanem egy teljesen ártatlan földesgazdát is mellbeszúrta, aki teljesen gyanutlanul jött a korcsmába. Ekkor már cserdőrökért küldtek. A csendőrök közül Racsmány az egyiket mindjárt karonszurta. A másik csendőr látván a veszélyes helyzetet, a dühöngő embert kátszer hasbaszurta. Racsmányt életveszélyes sérülésével a bajai Mária-Valéria kórházba szállították.

Veszedelmes tréfa. Drejcs Jakab titeli pincér — mint levelezőnk írja — folyó hó 2-án Granocsa Éva székely házalonót megtréfálni akarván, őt cigarettával megkinálta. A nő a cigarettára gyanutlanul reá is gyujtott, ámde amidőn néhányat szippantott, az felrobbant és az arcát összeégette. A pincér tudta, hogy a cigarettában lőpor van. Följelentették tehát a bíróságnál.

A „Délvidéki Földmivelők Gazd. Egyesülete“ 1910. évi június hó 19-én Ujfutak bácsmezei községben az ottani fiókegylet közreműködése mellett vándorgyűléssel egybekötött Tenyészszarvasmarha-kiállítást és díjazást rendez, melyre az egyesületi tagok, a vidék gazdaközönsége és a nép barátai tisztelettel meghívotnak. Rendezőség.

Csak 15.000 koronaért. Hirt adtunk márt arról, hogy a bajai csendőrség letartóztatta és a szabadkai ügyészség fogházába szállította be Lusztig Ignác bajai kereskedőt, akit az ügyészség csalás és hamis bukással vádol, Lustig hozzátartozói 3000 korona óvadékat ajánlottak fel, ha Lusztigot szabadlábra helyezik. A vádtaács azonban csak 15.000 korona ellenében hajlandó a kért szabadságot megadni.

Politizálásért fogház. Az ügyészség most kissé szigorubban hajlja végre a 1848-iki törvényeknek azt a már elavult rendelkezését, hogy az ujságnak ahhoz, hogy politizálhasson, kauciójának kell lenni. A szabadkai törvényszék az elmúlt héten 3 napi fogházra ítélte Fischer Mórt, a Bácskai Hírlap című lap kiadóját tilos politizálás miatt. Fischernek mindössze annyi a büne, hogy a kauciója nem 21.000 korona, mint amennyit a törvény megkíván, hanem csak 10.500 korona.

Magyar pezsgőt igyunk. Azoknak kellene előljárni a magyar ipar pártolásában, akik leginkább tehetik. Sajnos azonban éppen a fényűzési és élvezeti cikkek vásárlásánál látjuk a külföld ipartermékeinek indokolatlan pártolását. Így vagyunk a pezsgőborok fogyasztásánál is, pedig van nekünk Tatán kitűnő pezsgőgyárunk, a gróf Eszterházy Ferenc uradalmáé. Ez a gyár pezsgőt elsősorban is házilag gyártja. Pezsgőnek borát kizárólag az uradalom somlói, neszmélyi, tatai, baji, deveceeri és bánhidai szőlőiből veszi s ezeket az e célnak megfelelő fajoktól teljesen champagne szerűen szüreteli. A gyár továbbá a pezsgőbor kiváló anyagát elsőrendű szakértővel kezelteti. Ha van nekünk mágnásunk, aki a hazafias jó példával előjár, kövessük és pártoljuk nemes törekvésében úgy, hogy csakis gróf Eszterházy Ferenc-féle *tatai pezsgőt* kérjünk.

Műkiállítás.

A szerb képzőművészet létezését és fejlődőképességét mutatta be nekünk a zombori szerb jótékony nőegylet által rendezett és Sevits Mitrofan görög keleti szerb püspök által vasárnap délelőtt megnyitott műkiállítás.

A megnyitó ünnepélyre nagy számú érdeklődő sereglett egybe. Ott láttuk városunk színe-javát. A polgári és katonai hatóságok, továbbá az egyletek számosan képviselve voltak.

A vármegye nagytermében és egyik mellékszobájában voltak elhelyezve a szerb festő és szobrász művészet alkotásai, amelyek közül néhány ismerős munkára és a művészvilágban jól ismert művésznevűre akadunk.

A festők közül elsősorban Jovanovits Pált említjük kinek egyik régebbi festménye az „Arckép“ az egyéni művészet bélyegét viseli és a legtöbb érdeklődő figyelmét köti le.

Murat Márkót erős szálak fűzik az impressionista festőművészethez. Számos kép szerepel Pocsek Péter melyeknek témái érdekesek és finom kidolgozásában helyes színérzék árul el.

Nagy az érdeklődés Predits Uros finom alkotásainál. Lality József kedvelője az élénk színeknek „A guzlárja“ és a „Dominozok“ kitűnő karakter képek. Három sikerült képpel van képviselve Vukanovits Beta. Szép színes hangulat képeket láttunk Stefanovits Borától. Mély gondolatokkal foglalkozik Eskityevity Vazul.

A szobrászat úgy mennyiségben mint minőségben pompás eredményt mutatott fel.

Jovanovits György munkái elsőrangú alkotások. Kivüle még Konyanek János és Rokszandits Simon állítottak ki elismerésre méltó munkákat.

A volt Határörvidéken működő tanítók gyűlése Csurogon.

A titeli és zsabylai járásköri tanítóegyesület a volt Határörvidéken működő összes községi tanítók bevonásával igen népes gyűlést tartott f. hó 11-én Csurogon. Az együttes értekezletet Dimitrijevics Simon, zsabylai közs. ig. tanító a gyűlés elnöke, hosszabb beszéddel nyitotta meg. Tomics János csurogi h. igazg. tanító gyakorlati tanítást mutatott be a beszéd- és értelem-gyakorlatok köréből. Ezután következett Zitta János titeli áll. el. ig. tanító, köri elnök előadása: „A tanító a népert“. Az előadó élénk színekkel ecsetelte a csajkásnép mai gazdasági és szociális visszamaradottságát s rámutatott arra az útra, amelyen a néptanítók vezetése és irányítása mellett a vagyoni tönk szélén álló csajkásokat megmenthetik s ez az út a szövetkezetek, gazdakörök stb. alakítása s a szakszerű gazdasági berendezések s oktatás segélyével tehető meg. Az előadás a gyűlés élénk tetszését váltotta ki.

Most következett az együttes gyűlés legfontosabb pontja: Dimitrijevics Simon előadása: „A volt Határörvidék népoktatásának rendezése és a volt Határörvidéken működő községi tanítók helyzetjavításáról“. Az alapos szaktudással ren-

delkező előadó minden oldalról megvilágítva a tételt arra a konkluzióra jut, hogy a csajkás-kerületi s a volt Határvidéken működő közs. tanítók helyzete mai állapotában tarthatatlan, azért elfogadásra ajánlotta a következő határozati javaslatát:

Helyeztessék hatályon kívül az 1887. évi október hó 16-án kiadott s a volt Határvidék népoktatására vonatkozó szabályrendelet, azon rendelkezés érvényben hagyásával, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a volt Határvidék községi tanítóit ezentúl is kinevezés és áthelyezés útján alkalmazza.

Magyarországon érvényben levő s a községi jellegű népoktatásra vonatkozó összes törvények, utasítások és rendeletek a volt Határvidék területére is terjesztessenek ki.

Mondja ki a törvény, hogy a volt Határvidéken működő községi tanítók fizetése az állami tanítók fizetésével egyenlő s az előléptetés tekintet nélkül az alapfizetés ez olyan mint az állami tanítóknál.

A félárú vasúti jegy kedvezményével a volt Határvidék községi tanítói ruházatassanak fel éppúgy, mint az állami tanítók.

A nagygyűlés e határozati javaslatot egyhangúlag elfogadta és megbizta az elnökséget, hogy e határozati javaslatot — indokolt megokolással — memorandum alakjában terjessze fel a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz. A memorandum felolvasás után egyhangúlag helyeseltetett s elfogadtatott. A gyűlés Dimitrijevic Simon, a mozgalom megindítójának köszönetet szavazott.

Az együttes gyűlés után úgy a titeli mint a zsabylai járáskörök külön-külön gyűléseket tartottak, amelyeken a folyó ügyek letárgyalása után a tisztújítás folyt le. Mindkét kör a régi tisztikart nagy lelkesedéssel újból megválasztotta. A legközelebbi gyűlések helyeinek megállapítása után az elnökök bezárták a gyűlést.

Délután fél 2 órakor a Sztojadinovic-féle vendéglőben gyülekeztek össze a gyűlésen résztvevő tanérok s vendégek, egy 90 terítékű banketten, amely igen élénk hangulatban folyt le, s amelyen több igen sikerült toaszt is elhangzott. Este a vendéglő nagytermében, jótékonycélú, táncdal egybekötött hangverseny tartott, amelyen óriási tetszés mellett Medzihradsky János hegedűművész (titeli áll. tanító) és neje: Schicha Ella zongoraművész nő működött közre.

Úgy a gyűlés, mint az utána megtartott bankett, hangverseny s táncmulatság sokáig kedves emlékezetében fog maradni azoknak, akik azon résztvettek.“

HIRDETÉSEK.

Választási
nyomtatványok
gyorsan és pontosan készíttetnek
KOLLÁR JÓZSEF
könyvnyomdájában
ZOMBORBAN.
Kossuth Lajos-utca.

HIRDETÉS.

Belvárosban, a Széchenyi-körút 12. számú ház beltelekkel együtt kedvező feltételek mellett **szabad kézből eladó.**

Úgy a Bercsényi-úton levő 41. szám alatti ház, mely 2 szoba, konyha és a hozzátartozó mellékhelyiségekből áll, a 400 □ öles kerttel együtt örök áron **szabad kézből eladó.**

Tudósítást a kiadóhivatal, Erzsébet-körút 13. és a tulajdonos, **Herczog Vince**, Bercsényi-út 41. szám alatti házában ad.

45-3-2

APOLLO

asbestpadlókészítő vállalat
STERN és EISLER
SZABADKA.

Telefon 358. Telefon 372.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy asbestpadlókészítő vállalatunkat üzembe helyeztük. Elvállalunk padlók elkészítését, falburkolatokat, burkolásokat minden színben, csinos, izléses kivitelben, jutányos árak mellett.

— Arajanlat ingyen. —

Két évi jókarbantartást garantálunk.

Zombori képviselő:

Goldfahn Béla
festő, Rókus-utca 51.

38-20-4

Ezüst üstben főzött TÁTRA málna-szörp

kapható:

ifj. Heindlhofer Róbert

üzletében **Zombor.**

44-6-2

Alkalmom nyílt legelsőrendű
baranyai ó siller bornak
megszerzése, mely 1 literes zárt palackokban **80 fillérért kapható**
SISKOVITS ILLÉS

íűszerkereskedésében
ZOMBOR, Bercsényi-út 2. szám.
(Üres üveg 8 fillérért visszavéttik.)

Ugyanott állandóan kapható I-ső rendű
zombori juhturó
nagyban és kicsinyben.

34-10-9

Hirdetmény.

Jó forgalmú és modern berendezésű **tőzsde** előnyös feltételek mellett **szabad kézből**

eladó.

Bővebb értesítést lapunk kiadóhivatalában (Erzsébet-körút 13. szám alatt.

47-2-2

Gróf Esterházy Ferenc uradalmi pezsgőgyára, Tata.

Forgalomba hozza az 1906-iki

Lakodalmas ✠ **Áldomás** ✠ **Billikom**
(Demi Sec) (Sec) (Extra Dry)

jegyű **PEZSGŐIT**, melyeket

kizárólag az uradalom

somlói, neszmeilyi, devecséri, baji, tatai és bánhidai szőlőiben
champagne-szerűen szüretelt boraiból teljesen francia
módon készített és **kiválóan jők.**

Zomborban kapható: **Mayer István** és **Dörfler Antal**
fűszerkereskedésében.

Vezérképviselő: **KOLB LAJOS**, Budapest, Barcsay-utca 6.
Telefonszám: 104-73.

46-50-2